

XXIV. ÉVFOLYAM, 2016/1. SZÁM
2016. TAVASZ

franka

25 éves
a Franka-lap

7. oldal

Emlékezés Lukács
István atyára

10. oldal

Dr. Hirling András
emlékei

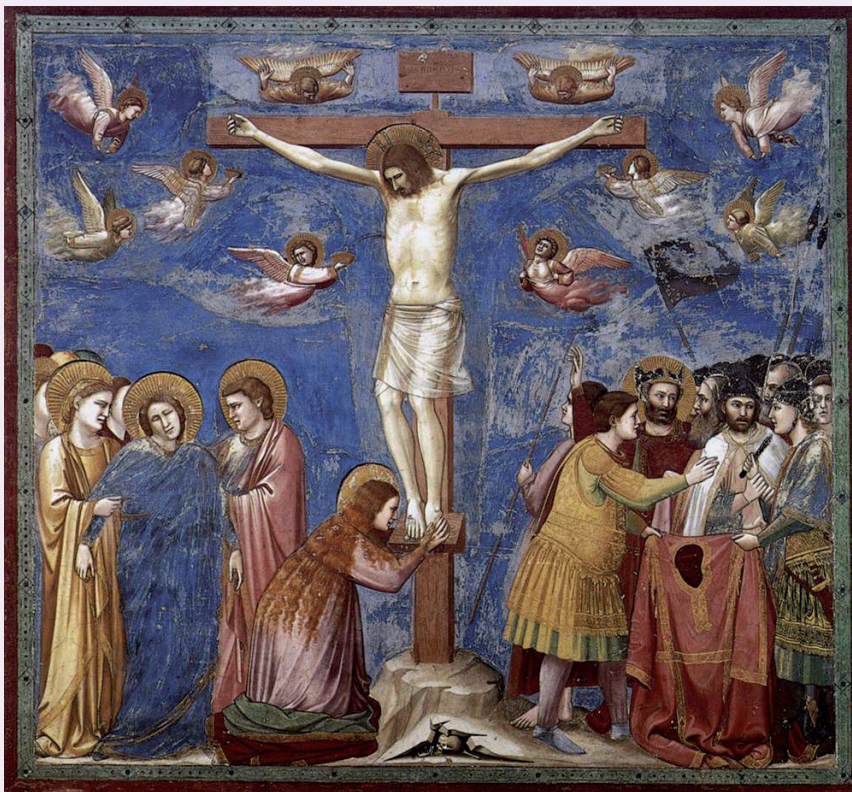
12. oldal

Interjú:

**Kleofás atya
a húsvét örömről**

Nyolc lábbal
a földön

15. oldal

A Krisztustól kapott igazi szabadság ünnepe

* Húsvét

A húsvéti szekvenciában ezt énekli az Egyház: „A halál és élet harcba száll, meghalván az élet, a halálon úr lett”.

Jézus kereszthalálig való kirtartása megtörte a halál uralmát. Ama halál uralmát, ami a bűnben fogant, és ami a bűn következménye. A gonosz birodalmával szállt szembe egészen emberként az élet szerzője, amikor tanításával és földi életének példájával rávilágított annak szemfényvesztő alakoskodására. E halált hozó szemfényvesztéssel a gonosz elhitezi az emberrel, hogy isten, és amit csak akar, korlátok nélkül mindent megtehet. Valójában hazugságával gúzsba köti őt. Hazugság, rabság és pusztulás így kéz a kézben járnak.

Jézus azonban megtörte a gonoszság e hegemóniáját. Utat mutatott az innét való kitörésre, szabadulásra. Azt mondta: „*Én vagyok az út az igazság és az élet*”. Nála az igazságból fakad a valódi szabadság, amit a szeretet törvénye tart keretek között, és biztosítja a kiszámíthatóságot. Egész életén át kísértés érte, mint

bármely embert, de úrrá lett mindezen, mégpedig értünk, hogy nekünk életünk legyen. Ahogy Mózes kivezette a választott népet az egyiptomi rabságból a szabadság földjére, úgy vezeti ki Jézus az egyes embert a bűnök rabságából a romolhatatlanság és örök élet állapotába. Feltámadása, amelyben szabadító műve igazolást nyert, erőt és reményt ad számunkra, hogy mi is eljuthatunk oda. Természetesen nem kizárólag a magunk erejében és ügyeskedéseiben bízva, hanem a Feltámadott kegyelmére és segítségére támaszkodva.

Krisztus feltámadásával kezdődik az új teremtés, amin már e világ törvényei, valamint a bűn és a halál nem uralkodik. Eme új teremtésnek szeretnénk részesei lenni a Krisztus által nekünk adott igazi szabadságban.

P. TÓTH VENCEL OFM

franka

Az esztergomi Temesvári Pelbárt
Ferencs Gimnázium és Kollégium,
valamint a Pax et Bonum Esztergomi
Ferencs Diákegyesület lapja

XXIV. évfolyam, 2016/1. szám
2016. tavasz

Cím:
2500 Esztergom,
Bottyán János u. 10.

Tel.:
06 (33) 898-098

E-mail:
franka@frankaegom.hu

Web:
www.frankaegom.hu

Felelős kiadó:
P. Lukovits Milán OFM

Felelős szerkesztő:
Keppel Dániel

Szerkesztő-munkatárs:
Kedves Ilona

Lapterv:
Szeder Balázs Péter © 2015

Laudetur!

„Hiszel-e Jézus Krisztus feltámadásában?” – kérdezi a pap tőlünk húsvét vigíliáján a keresztségi fogadalmunk megújításakor többes szám második személyben. Megszokás alapján is tudunk válaszolni, de gondoljuk meg őszintén, mit válaszol az eszünk, az akaratunk és mit az érzésvilágunk?

„Hiszel-e Jézus Krisztus feltámadásában?” Igen vagy nem válasz létezik. Majd válaszoljunk arra a kérdésre is, hogy mit változtatna az életemen, ha megtudnám, hogy nem az az igazság, amit hittem?

Ezt a gondolat kísérletet sokan elvégezték, többek között írók, teológusok is. Végezzük el mi is! A két kérdésre adható igen vagy nem válaszok szerint négy eset lehetséges.

Nem hiszel Jézus feltámadásában, de nagyot változna a világ, ha megtudnád, hogy tényleg feltámadt. Szent Pál azt írja, hogy Jézus feltámadása nélkül hiábavaló a hitünk. Nemcsak a hitünk, de az életünk is. Az ilyen emberekben ott él a vágy, hogy találkozzanak Jézussal, mint az emmauszi tanítványok. Talán nem ismerik fel, ki után is vágnak, de reméljük, hogy Jézus melléjük is odaszegődik a vándorútjukon.

Nem hiszel Jézus feltámadásában, és nem változna meg az életed, ha megtudnád, mégis feltámadt. A történelem szóbeli érettségén 60-ból 6 pont a feladat megértése. Jóval több múlik annak megértésén, hogy Jézus feltámadása az emberiség történetének legjelentősebb eseménye. Ha ez az esemény nem változtatna az életeden, csak úgy képzelhető el, ha életviteled méltó a feltámadt Krisztushoz anélkül, hogy hinnél benne.

Hiszel Jézus feltámadásában, de nem változtatna semmit, ha kiderülne, mégsem támadt fel. Ebben az esetben ez a hit gyenge lábakon áll, csak elméleti állásfoglalás. Ilyenkor könnyen kikopik a hit az emberből.

Végül: hiszel Jézus feltámadásában, és minden elszűrkülne, számodra a világ a sarkából fordulna ki, ha kiderülne, nem támadt fel. Ebben az esetben életedet beragyogja a feltámadás húsvéti öröme, és a feltámadt Jézussal járod életed útját.

Ezt az örömet kívánom a Franka-lap minden kedves Olvasójának!

P. Lukovits Milán
igazgató

Megváltott létünk alaphelyzete az öröm

* Beszélgetés Zarándy Kleofás atyával,
a ferences gimnázium kollégiumi igazgatóhelyettesével

Történelmi idöket élünk, ha belegondolunk abba, hogy a világ jó néhány országában a 21. század hajnalán újfent nyílt keresztényüldözés zajlik, és Európa sem kivétel a keresztényellenesség tekintetében. Ha ehhez még hozzáadjuk a migráció okozta feszültséget, amely bizonyos tekintetben egyfajta vallásháborúnak is felfogható azért, hogy a betelepülni kívánók nem sok hajlandóságot mutatnak a hagyományaink tiszteletben tartására, joggal merül fel a kérdés: veszélyben vagyunk? Mire számíthatunk a közeljövöben?

Azt nem tudom megmondani, hogy pontosan mire számíthatunk, azt azonban biztosan tudom, hogy a saját, itteni helyzetünkben kell helytállnunk, megtenni azt, ami éppen most a feladatunk. Jelen helyzetünket

nem tartom nagyon rossznak, vagy úgy is mondhatnám, hogy vannak nálunk nagyobb gondban lévök is, másfelöl azonban – a minap játszottam el a gondolattal –, ha kétszáz év múltán visszanezhetnénk erre a korra, akkor lehet, hogy szörnyülködneünk azon, hogy milyen nehéz is volt ezekben az idökben élni. Nemcsak a terrorfenyegetettségre vagy a konkrét, fizikai keresztényüldözésre gondolok Közel-Kelet egyes országaiban, hanem arra a keresztény vallásgyakorlás minden formáját megkérdöjelezö hangulatra, amely Európában is jelen van, és aminek az egyik fő oka az lehet, hogy hátat fordítottunk az alapvetö keresztény értékeinknek. Olyan korban élünk, amikor hazug módon egyenlösséggel van téve minden – étékes és értéktelen – közö.

☩ Mi történt Európában a kereszténységgel?

Az egyház helyzete, a kereszténység helyzete alapvetően mindig az emberek, a hívők szívében dől el, és csak ott dől el. Természetesen ezt abba az irányba tágitanunk kell, hogy nemcsak én vagy te, vagy mi vagyunk a felelősök, hanem az elmúlt generációk is azért, ami ma történik. Ma sok minden más tölti ki a szívünket, talán az anyagi és szellemi téren egyaránt elérhető szinte végtelen lehetőségek miatt. Ezek kiszoríthatják a hitet, de igaz az is, hogy mindezek hiánya pedig megkeseredetté teheti az embert. Talán Európában a hit elvesztette azt a szerepét, amelyet be kellene töltenie az ember életében.

☩ Húsvétra készülve nem tudok elvonatkoztatni attól a gondolattól, hogy Ferenc pápa az irgalmasság évét is meghirdette. Kijelölte ezzel az ideai húsvét üzenetét?

Az irgalmasság gondolatát nem is annyira húsvét ünnepéhez kapcsolnám, hanem általában véve a hitünk megéléséhez. Azt gondolom, hogy magát az irgalmasságot a hitünk megújulásával kellene összefüggésbe hozni, és akkor legyenek bármilyenek a körülmények, jobban helyt tudunk állni. Ferenc pápa a megújulás szükségességét hangsúlyozta ezzel. Az irgalmasságban a jócselekedetek gyakorlásának lehetőségét látom, amely által azokat is meg tudjuk szólítani, akik távolabb vannak az egyháztól, és mindenképpen fontos az imádságos hívek számára is, hiszen a hitnek, a szeretetnek a tettekben is meg kell nyilvánulnia. Amit még ki kell emelni ehhez köthetően, az a kiengesztelődés gondolata. Kiengesztelődés Istennel, saját magunkkal, és ami talán ma a legfontosabb, egymással is: családok, kis és nagy közösségek, nemzetek egymás között és folytathatnánk a sort... A valódi kiengesztelődésnek óriási ereje lehet. Még régebben fogalmaztam meg magamnak azt a gondolatot – jóval a migráns-válság előtt –, hogy Európa megújulását az ökumené mozdíthatja elő, vagyis amikor látványos és nagy lépéseket tudunk mi, keresztények egymás felé tenni. Ehhez sok időre van szükség, hiszen ami ezer év alatt ment tönkre, arról hazugság volna azt állítani, hogy máról holnapra helyrehozható, de a történelmi egyházak már jó irányban járnak e tekintetben.

☩ Mégis mi van akkor, ha az irgalmasságot, a benne rejlő kiengesztelődés lehetőségét radikális vallási irányzatok, vagy az Európában és hazánkban is jól ismert agresszív liberalizmus elutasítja? Hogyan legyünk irgalmusak, ha még a megszólalásunk előtt belénk fojtják a szót?

Kiengesztelődni – úgy gondoljuk – mindig két fél között lehet, még akkor is, ha ez saját magammal történik. Azonban csalóka a meghatározás, hiszen akkor nem beszélhetünk kiengesztelődésről, ha a másik elzárkózik ettől? Valójában épp arról van szó, hogy csak kiengesztelődött ember van, ill. kiengesztelődsre kész ember. Ha összevesztem valakivel, a megbocsátásomnak nem

feltétele, hogy az illető hogyan érez az irányomba. Természetesen a magatartása segíthet a megbocsátásban, de voltaképpen, ami az én szívemben zajlik, az ettől teljesen független kell, hogy legyen. Ha szívem legmélyén megszületik a kiengesztelőds, akkor igazából mindegy, hogy a továbbiakban haragszik-e rám, vagy elnézést kért, esetleg rágalmaz-e, és továbbra is gyűlöl.

☩ A megváltott lét tudata, a húsvéti ember valósága milyen magatartásformára készíti?

Nagyon fontos, hogy felismerjük: megváltott létünk alaphelyzete az öröm. Ez nem azt jelenti, hogy ne lehetnének fájdalmaink, olyan alkalmak, amikor sírunk. Mégis az életünk alaphangja az öröm. Szomorúságunkban is egészen más érzés megélni a fájdalmat, ha korábban az örömből érkezünk meg ebbe az állapotba, és tudjuk, hogy ha majd véget ér ez az időszak, ismét ugyanoda térünk vissza. Az öröm a létünk kerete. Ez nem luxus, amely néha megadatik, hanem lelkünk legmélyén rejlő valóság, amelyhez le kell jutnunk. Lejutnunk kell oda, és nem a körülményekből levezetni.

☩ Ha Szent Ferencet nézed, melyik az a pillanat vagy élet-helyzet, amikor ebben az állapotában látod őt?

Az a történet jut eszembe, amikor Ferenc a tökéletes boldogságról beszélget Leó testvérrel: tél van, hóban és fagyban saját rendtársai nem engedik be Szent Ferencet egy kolostorba, sőt mondhatjuk el is kergetik, és ő mégis fölébe tud helyezkedni annak a nagyon is emberi gondnak, hogy a világban mi minden történhet meg velünk. Ferenc életének is az öröm az alaphangja, éppen ezért szinte csak megrántja a vállát, amikor kidobják a hóba. Tudjuk, hogy ez egy legenda, és talán kisarkítva tárja elének azt a mégis nagyon kézzelfogható igazságot, hogy akinek a szívében ez az öröm lakik, azzal történhet bármi, nem keseredik el.

☩ Kollégiumi igazgatóhelyettesként, tanárként és prefektusként száz számra találkozol diákokkal. Mire törekszel a velük való kapcsolattartás során?

Ma a diákoknak elsősorban arra van szükségük, több minden más mellett, hogy elfogadva és szeretve legyenek. Véleményem szerint azonnal visszatükröződik a gyermek arcán, hogy jól érzi-e magát vagy sem egy általa fenntartott közösségben. Ugyanazt a kamasz csíny meg lehet csinálni lázadásból is, és egy jó értelemben vett "rosszaságból" is, amikor óvatosan feszegetik a határokat. Én azt szeretném elsősorban, hogy jól érezzék magukat a gyerekek, kapják meg azt a szeretetet és elfogadást, amelyet talán otthon nem kaptak meg. Mindenekelőtt nevelőnek tartom magam. Az a célom, hogy jó embereket, egyáltalában embereket faragjak ezekből a gyerekekből. A tanárság, a konkrét tantárgyak, az azokban való jártasság, és még a hit is csak ezután jön.

☩ Térjünk vissza egy kicsit húsvét misztikájához egy egészen sajátos aspektusból. Nagypénteken Krisztus kínjai,

keresztfája mellé teheti az emberi saját nyomorúságát is. Miben látod ma a tanári, nevelői lét legnagyobb hiányát, amit talán sem az utcán, sem pedig kerekasztal-beszélgetések során nem lehet egykönnyen orvosolni?

Egy tanár legnagyobb nyomora, ha nem képes szembenézni azzal, hogy tényleg van nyomora. Amikor szeretném elhinni magamról, hogy mindent jól csinállok. Például a prefektusi munka megtanított arra, hogy akár naponta, sőt óránként odakuporodjak Krisztus keresztfájához. Először is önmagunkkal kell rendben lenni, hiszen olyanná alakítjuk a gyerekeket, amilyenek mi is vagyunk. Nem a szavainkkal, utasításainkkal nevelünk, hanem az életünkkel. Minket itt heti 120 órában látnak a diákok, és ha abban a nyomoromban látnak, amivel magam előtt sem tudok elszámolni, akkor nem vagyok hiteles. Jézus feltámadása után az apostolok személyisége nem változott meg, alapvetően ugyanolyan emberek maradtak, mégis a feltámadás örömét megtapasztalva egészen más lett az életük. Ezt az egészen mást kell valahogy átadni egy nevelőnek is.

☪ Ne hagyjuk ki a gyerekeket se! Egy diák manapság miben szenved leginkább ínséget?

Talán két dolgot kell megemlítenem: egyfelől nincsen szeretve, pontosabban helyesen szeretve, másrészt pedig az, hogy nem lát maga körül hiteles példákat. Ha otthon a családban, mondjuk a szülők kapcsolatában gond van, az a gyermek életében hatalmas törés. Szeretet, elfogadás, hitelesség – ezek hiánya a legégetőbb egy kamasz számára.

☪ Végezetül hadd kérdezzem meg, hogy szeretessé és paptanárrá válásod folyamatában hogyan volt jelen húsvét ünneplése?

Élmények sorozatáról kell beszámolnom, hiszen egy ferences plébánián "nőttem fel", Pasaréten. Nagyon sok ferences vett körül, mert akkor is és most is az volt a rend növendékháza - gyönyörűek voltak a liturgiák. Két liturgia-csoport volt, ami a kedvenceim közé tartozott:

az egyik a papszentelések vagy örökfogadalmak alkalma - ezek mindegyikén részt vettem, amikor csak tudtam, a másik pedig a húsvéti szent három nap ünneplése. Egy jól működő plébánián nagy szerzetesközösség mellett már felső tagozatos koromtól minden egyes alkalommal érlelte és alakította hivatásomat húsvét szent ünnepe. A papság és ferencesesség iránti vágyam kialakulását ugyanakkor nem tudnám egy konkrét eseményhez kötni, de az biztos, hogy a pasaréti szent három nap liturgiája éveken, évtizedeken át alakította és formálta a hivatásomat...

KEPPEL DÁNIEL

Névjegy:

P. Zarándy Kleofás

Született: 1980. március

19-én Budapesten

Egyszerű fogadalmat

2005-ben tett, 2009-ben

pedig örök fogadalmat

| **2010-ben szentelték**

pappá | **Tanított**

tantárgyak: magyar

nyelv és irodalom, hit és

erkölcstan

Munkaköre: tartományi

titkár, kollégiumi

igazgatóhelyettes,

gimnáziumi tanár és

prefektus, a rendi oktatási

bizottság tagja, szentkúti

gyónató

Negyedszázados jubileumát ünnepli hamarosan az esztergomi ferences gimnázium tájékoztató újságja – a *Franka*. Jómagam, aki szintén 25 éve hagytam el a gimnázium padjait, rengeteget változtam, és nincs ez másképp a fontos és kedves információkat egyaránt közlő lappal sem. Gyarapodott szerkesztő-szülei jóvoltából. Aztán felnőttem. Mint minden 25 éves fiatal, a *Franka*-lap is rengeteget fejlődött ez idő alatt. Megnőtt, ruháit többször lecserélte – nem mert kopottas lett, hanem mert időről időre az igényekhez igazították szerkesztői a „ruhatárát”. Az igényeket mi, a tanárok, diákok, öregdiákok közössége támasztottuk, a mindenkori szerkesztők pedig évről évre követték ezeket. Az A/5-ös méretű boríték, melyben hosszú évek alatt a Magyar Posta segítségével érkezett a lap postaládáinkba, 2012-ben hirtelen lett kamaszból sudár felnőtt. Az újság addig megszokott formátuma akkor szakavatott kezeknek köszönhetően átszabódott, és a ma is működő, modernebb vizuális látvány valóban tetszetősebbé, és könnyebben forgathatóvá tette azt. Menet közben – a nyomdai technika fejlődésének és az öregdiákok segítségének köszönhetően – a lapok kiszínesedtek, a fotók meglev�enedtek. A mindannyiunk által ismert, kedvelt, jelenlegi színes és olvasmányos kiadvány minden igényt kielégítõ mind tartalmilag, mind tipográfiaiilag.

Gyakorlott szerkesztõként sokszor rácsodálkoztam én is: hogy képes a maroknyi, ám annál lelkesebb szerkesztõgárda évrõl évre úgy fejleszteni az újság színvonalán, hogy a több száz éves örökséget a mai fiataloknak is emészthetõ módon közvetítse. Miközben a nyomtatott sajtó a technikai fejlõdésnek köszönhetõen lassan már csak digitális tartalomként az interneten elérhetõ fel, addig a ferencesek lapja még tartja magát a vár fokán, és a hagyományos papír alapú tartalmat modern tipográfiával ötvözi. A kiadvány állandó rovatai között szerepel az „Akikre büszkék vagyunk” vagy az „Interjú”, és eme, évszokról évszakra lelki táplálékot nyújtó oldalak, rovatok úgy színesítik mindennapi életünket, ahogy a házunkban ritkábban megforduló személyes jóbarát. Mindenki várja színes történeteit, és a sorok között megbúvó tanítást egyaránt.

25 éves a Franka-lap

* A ferencesek lapja még tartja magát a vár fokán...

Egy kis ünnepi statisztika:

1991 és 1997 között *P. Reisz Pál*, 1997 és 2014 között *P. Tokár János*, majd rövid ideig *P. Bécsér Róbert*, jelenleg pedig *P. Lukovits Milán* mint a gimnázium mindenkori igazgatói voltak a felelõs kiadói a lapnak. A fõszerkesztõk sorában *P. Végvári Vazult* (1997 és 2001 között) *Pásztó András* követte (2001 és 2012 között), jelenleg pedig *Keppel Dániel* felelõs a lap tartalmának kialakításáért. A szerkesztési feladatokat *Kedves Ilona* iskolatitkár 1999-tõl fáradhatatlanul látja el, sokszor igénybe véve a jelenlegi és volt diákok íráskészségét. 25 év alatt közel 3000 diák, öregdiák és az intézmény dolgozói olvashatták a lap minden igényt kielégítõ írásait. A *Franka*-lap a kezdetekben 4, késõbb 8, majd 16 oldalra bõvült, a ma kiadott példányok pedig már 20

oldalnyi szerkesztett és színes tartalommal tudósítanak és szórakoztatják az olvasókat. A példányszám idõközben az igényeknek megfelelõen változott, 400-ról 1500-ra nõtt. A saját kiadású lapot 1999 óta évente általában négyszer adja ki az intézmény, azt meglõzõen nem volt állandó ritmusa a megjelenésnek. A lap fennmaradását az öregdiákok szerete és pénztárcája is támogatja, hiszen hozzájárulásaink nélkül nehezebben lenne fenntartható az egyre „izmosabb” költségvetéssel rendelkezõ, a maga nemében az országban egyedülálló kiadvány.

✚ *Isten éltesse Franka-lap! Isten éltesse minden egykori és jelenlegi közremûködõt! Boldog negyedszázadot!*

————— VÁCZY-HÜBSCHL ISTVÁN (1991/B)

Foto: Innomotion Studio
(innomotion.me)

Az iszlámról frankásoknak

* Maróth Miklós professzor az iskola vendége volt

Maróth Miklós orientalista professor úr iskolánkba látogatott 2016. január 11-én, hogy előadást tartson a síta-szunnita kapcsolatról, a két vallási irányzat ellentétéről, a konfliktusaikról és a migránshelyzetről is. A professzor úr előadását a hallgatóság nagy figyelemmel követte.

Maróth professzor úr nem volt könnyű helyzetben, ugyanis előadását zömében tanulók hallgatták, ennek ellenére jól sikerült megfognia a diákságot.

Az akadémikus úr beszéde elején az iszlám két ágának ismertetéséről, a sítákról és a szunnitákról, valamint e két vallási irányzat ellentétéről beszélt. Területi eloszlásukat

térkép segítségével szemléltette. A mai Irakban az előbbiek voltak többségben, mégis a szunniták kormányoztak, Szíriában pedig ez pont fordítva van. Ez az ellentét, mint ahogy a filológustól megtudtuk, Mohamedig nyúlik vissza, és sajnos ez a fajta ellenségeskedés fel-lelhető napjainkban is.

Maróth Miklós továbbá hangsúlyozta, hogy az iszlám nem egységes vallás. Ennek bizonyítására a következő érveket sorolta fel: az első világháborúban az iszlamisták és arabok között ellenséges nemzeti öntudat alakult ki. A békekorszakban pedig az arab államokban óriási népszaporulat kezdődött, ami tönkretette a gazdaságukat. A '10-es évekhez képest az '50-es évekre a lakosság megkilencszereződött. Az is a nem egységes iszlám mellett szól, hogy sokuk, akik Európába emigráltak, alsóbbrendűnek érzik magukat az ott lakók között.

Az akadémikus szót ejtett az arab világ és a nyugati hatalmak kapcsolatáról. A nyugatiak elítélik az arabok hatalomgyakorlását, és despotának hívják az arab világok vezetőit. Mint mondta, ezekben az országokban a demokrácia nem lehetséges.

Előadása legvégén a mai migrációról beszélt. Az EU mindenkit menekültként – legyen az gazdasági vagy háborús – fogad be. Ezzel szemben Irakban keresztényeket üldöznek.

A diáktársaim nevében mondhatom, mindannyian sokat tanultunk az iszlámról, az arab világról, valamint megtudhattuk, hogy sok jóra nem számíthatunk a jövőben a migránsáradattól.

BÓDIS DOMONKOS (12/B)

FRANKA ÚJSÁGÍRÓ SZAKKÖR (FUSZ)

Megemlékezés a kommunizmus áldozatairól

Tisztelt Nevelőtestület!

Kedves Diákság!

Tisztelt Vendégünk!

A nagyböjti-időszak szent *Negyvennapjának* derekán járunk lassan! Ilyenkor az ember rendszeresen végez keresztutat, elmélkedik Jézus Urunk szenvedésén. Az elmúlt két pénteken én mondhattam Jézus keresztútjának XIV. állomását: „*Jézus testét sírboltba helyezik.*” Megérintett ez a stáció!

A keresztény ember tudja, hogyha Krisztussal fel akar támadni egykor, meg is kell halnia Vele együtt, de előbb végig kell járnia kíneservesen saját keresztútját, az Ő nyomába lépve, aki a mi üdvözítésünkre vállalta azt! Szent Pál apostol tanítása alapján valljuk: minél teljesebb mértékben szenvedünk Vele együtt, annál teljesebb mértékben támadunk majd fel Vele együtt! Ez a tanítás ad reményt a legsötétebb, legelhagyatottabb, szenvedésekkel legtelítettebb órákban is. A kommunizmus időszaka pedig kétségkívül ilyen volt.

Mégis tanúvallomások alapján állítjuk, hogy a börtönökben és táborokban nemcsak megpróbáltatások, elképzelhetetlen szenvedések

voltak, hanem csodálatos Isten-élmények, Istenhezfordulások is történtek! A szenvedők különleges módon tapasztalták meg Isten jelenlétét, szeretetét, gondoskodását! És tanúvallomásokból tudjuk, hogy csak azok élték túl Recsket, akik hittek!

A nemzeteknek is van sorsuk, küldetésük és keresztútjuk. Azt csak a Mindenható tudja, hogy a kommunizmus – melynek áldozataira ma emlékezünk – hányadik állomása a Magyar Nemzet keresztútjának; én remélem, hogy valóban az utolsó előtti!

„Jézus testét sírboltba helyezik, onnan kél fel harmadnapra!”

Miközben gondolkodtam, hogy rövid bevezetőben vajon kiket említsék az áldozatok jelentős sorából, vagy kiket idézzek csekélyke ismereteim szűk látóhatáráról, akik hitelesen jellemezhetnék ezt a kort; és az aggályok: ha ezt említem, akkor azt miért nem, és ennek a vallo-mása miért becsültetik többre, mint a másiké...; hirtelen elém adatott a kulcs, mellyel én kinyithatom e korszak még nagyon közeli, és ezért túlságosan fájdalmas és feldolgozatlan ajtaját!

„Névtelenség!”

Hogy mindenkiről megemlékezhessek, senkiről nem emlékezem meg ténylegesen. Hogy mindenki helyet kaphasson a történetben, senkit nem emelek ki egyedülállóként!

Iskolánk '56-os megemlékezésén hallottuk, hogy amikor az oroszok bejöttek, Mindszenty hercegprímás magába roskadva ült a Parlament lépcsőjén, és a magyar katonák figyelmeztették, hogy kérjen menedékjogot az amerikai nagykövetségen. Kik voltak azok a katonák?! Ki tudja?! De ha tudjuk is, nem ez számít: úgysem tudunk mindenkit felsorolni! Hány apróság, hány gesztus, hány figyelmesség, hány titkos jócselekedet és csodás történet övezi és segíti a főszereplők személyét!

Szent János apostol azt írja a Jelenések könyvében: *„Ezután akkora sereget láttam, hogy meg sem lehetett számlálni, minden nemzetből, törzsből, népből és nyelvből. Ott álltak a trón és a Bárány színe előtt, fehér ruhába öltözve, kezükben pálmaágakkal. Nagy szóval kiáltották: »Üdv Istenünknek, aki a trónon ül, és a Báránynak!«”* (Jel 7, 9-10) *„Névtelenség!”*

Névtelenség az egyik oldalon és névtelenség a másik oldalon: jelentések, feljelentések, megfigyelések, kihallgatások, úgynevezett tárgyalások, ütlegetések, kínzások és akasztások, sortűzek deportálások és elhallgatások! Egyedül Isten lát és tud mindent: mindennek az okát, súlyát és indítékát, és Ő az utolsó napon megfizet kinek-kinek tettei szerint!

Hogy miért nem történhetett igazi számonkérés, az kiderül Jelenczki István filmjéből, akit szeretettel köszöntök körünkben. Nyár végén láthattam *Az igazság soha nem késő* című tényfeltáró művét, mely felkavart és megtisztított!

Minden közösségben vannak olyanok, akik cselekedeteikkel, kitartásukkal, vagy akár csak a csöndjükkel, figyelmükkel, fegyelmeükkel segítik, építik és gazdagítják a közösség életét! És vannak sajnos – remélem, egyre kevesebben –, akik hátráltatják, rombolják, lehetlenné teszik ezt az életet, társaikat megfélemlítéssel, ne adj' Isten, bántalmazással –szavakkal vagy tettekkel – illetik, kedvüket szegik!

Fontos, hogy döntsünk, és fontos, hogy nyíltan beszéljünk! Amikor Thomas Merton felvételt nyert a trappista rendbe, az előljáró e szavakkal fordult hozzá működése kezdetén: *„Veled a közösség vagy emelkedni, vagy süllyedni fog!”* Nem léphetünk hátra, ez a felelősség a miénk: *„Aki nem gyűjt velem, az szétszór”* – mondja Jézus (Mt 12,30)!

És minden közösségben kellenek olyanok, akik rámutatnak, kimondják: szóban vagy képből kimondják az Igazságot! Én ilyen embernek ismertem meg filmjei alapján Jelenczki Istvánt! Az igazság kimondásához bátorság kell, de az igazság soha nem késő!

Aki fölmege Jelenczki István honlapjára – remélem, minél többen megteszitek majd –, csupán két bejegyzést talál az életrajzi rovatban: *„1956 januárjában születtem”,* ill. *„Alkotásaim egyre mélyülő stációk a halálhoz vezető úton.”* Csupán két bejegyzés, mégis sokatmondó! Jelenczki István filmjeiben a legkényesebb témákhoz nyúl, nagy alázattal, mély igazságkereséssel, félelem nélkül és művészi gonddal. Az igazság kimondásához bátorság kell, de az igazság soha nem késő!

☪ *Isten áldása kísérje további tevékenységét!*

_____MADARASSY ANDRÁS TANÁR, FESTŐMŰVÉSZ

Születésének 100. évfordulóján dr. Lukács István atyára emlékezünk

* A ferences gimnázium jeles tanára volt

„*Akik igazságra tanítottak sokakat, tündökölnek örökkön-örökké, miként a csillagok.*” (Dán 12,3)

Kerek száz éve, 1916-ban született Szegeden az országosan ismert paptanár, dr. Lukács István, az esztergomi ferences gimnázium legendás hírű magyar, történelem és művészettörténet szakos tanára.

Szaléziánus szerzetes volt, de a rend feloszlata után Szent Ferenc fiainál talált otthonra, akik nagy szeretettel fogadták, és boldogan bízták rá a frankás diákok tanítását, nevelését. Vértel tanári alkat volt. Gyermekekortól kezdve tudatosan készült a papi és tanári hivatásra. Diák korában az esztergomi szaléziánus tanulmányi házban lakott mint a rend jelöltje, és onnan járt be a bencés gimnáziumba, melynek mindvégig tehetséges és szorgalmas növendéke volt. Az érettségi után kellő megfontoltsággal és örömteli szívvel öltötte magára Bosco Szent János fekete reverendáját.

1941-ben szentelték pappá a péliföldszentkereszti szaléziánus templomban. A fiatal újmisé és a rendi előjárói egyaránt úgy döntöttek, hogy a tanításra termett István atya tanuljon szorgalmasan tovább, szerezzék meg a tanári diplomát, és ennek birtokában nevelje a rábízott ifjúságot. Így is történt. Történelemből, magyarból és művészettörténetből is megszerzte a tanári diplomát. Művészettörténetből

le is doktorált. Olyan példás egyetemista volt, hogy a Pázmány Péter Tudományegyetem tudós és szigorú professzora, Alszegehy Zsolt tanársegédjéül választotta. Lukács atya, emelkedve az egyetemi ranglétrán, a jeles intézmény adjunktusa lett.

A fiatal, energikus és fölkészült tanár szívvel-lélekkel tanított a budapesti egyetemi katedrán, és oktatta, nevelte a szaléziánus gimnázium diákjait. 1948-ban, a rend alapítóját követve látta el a nyergesújfalu gimnázium tanári és a középiskola tanulmányi igazgatói munkakörét.

1950-ben villámcsapásként érte a Rákosi-rendszer kegyetlen és igazságtalan támadása a katolikus egyházunk ellen, amikor egy tollvonással feloszlatták a hazánkban működő szerzetesrendeket, és államosították az egyházi iskolákat. A szaléziánus rend 1913-ban talált otthonra magyar földön. A feloszlatakor 250 szerzetest űztek ki a ragyogóan működő rendházból és iskolából. Dr. Lukács István atya is az utcára került. Az isteni gondviselés és Bosco Szent János égi segítsége Szent Ferenc fiai közé vezette. 1950-től 56-ig a szentendrei középiskolában tanított. 1956-tól nyugdíjba vonulásáig az esztergomi ferences gimnázium köztisztviselőként álló jeles és kiváló tanárként példásan teljesítette paptanári hivatását. Szeretett városában halt meg 1982. január 27-én. Az esztergomi szentgyörgymezői temetőben helyezték örök nyugalomra.

Szerzetes atya volt, de sohasem láthattuk a ferences templomban vagy kápolnában nyilvánosan misézni. A kora reggeli órákban mutatta be a legszentebb áldozatot, és emelte föl lelkét az Úrhoz. Még papi ing vagy mellény sem volt rajta. Civil ruhában járt, de sugárzó egyéniségéről mindenki megérezte, hogy nem egy világi tanár, hanem Jézus munkatársa, aki kényszerből viseli a polgári öltözéket.

Megjelenésében mindig elegáns, öltözködésében szolid visszafogottság jellemezte. Mosolygós, nyílt tekintetű, szépen beszélő, kiváló előadó és szolid humorú pedagógus volt. Szigorú tanár hírében állott, pedig nem volt kegyetlen magatartású egyén. Nem tudjuk eléggé megköszönni a gondviselő Istennek, hogy tanárunk és két évig osztályfőnökünk volt. Mindvégig éreztük, hogy szeret bennünket, hogy a tudományok megismerésére, befogadására s majdan továbbadására akar nevelni bennünket. Természetes, hogy a csodálatos tanári precizitással leadott anyagot megkövetelte. Úgy tanított bennünket, mintha egyetemisták lettünk volna. Az a rengeteg memoriter, amit megkövetelt, csiszolta az izlésünket, gyarapította az ismeretünket, és nagyban segített az aktuális tananyag elsajátításában.

Dr. Lukács István atya tudós ember volt, aki számos könyvet jelentetett meg, hazai és külföldi katolikus folyóiratokban publikált. A műveit, tanulmányait és cikkeiket előszeretettel olvasták a szépre, jóra és a nemes gondolatokra fogékony olvasók.

Születésének centenáriuma alkalmából a hála és szeretet őszinte érzésével emlékezünk rá, drága tanárunkra és szeretett osztályfőnökünkre. Sohasem felejtethetjük a magyar és művészettörténet óráit, amikor a nagy írók, költők és művészek életében, műveiben kereste, kutatta, majd közkinccsétette számunkra még a rejtett humánomot és a katolikus tanítást, gondolatot.

Életünk végéig emlékezünk és őrizzük magunkban az adventi gyertyagyújtás, valamint az egyházi ünnepek, irodalmi, történelmi megemlékezések mélységét, csodálatos szép varázsát.

A 100 éve született Dr. Lukács István szerzetes paptanár, kedves osztályfőnökünkre is alkalmazhatjuk Dániel próféta tanítását: „*Akik igazságra tanítottak sokakat, tündökölnek örökkön-örökké, miként a csillagok*” (12,3).

— MARICS JÓZSEF (1964/H), BERZENCI PLÉBÁNOS

Lelkigyakorlat Barsi Balázs atyánál

* „Jó mag az Isten Igéje...”

Rég nem tapasztalt, üdítő élmény volt Balázs atya lelkigyakorlata, és a találkozás az egykori diáktársakkal. Én voltam a legfiatalabb résztvevő. Olyan érzésem volt, mintha nagyon messziről hazatértem volna, de egyben visszatérni a hétköznapiakba – ez is felemel. Érdekes, de rég nem aludtam ilyen mélyen, hosszan és pihentetően...

„Jó mag az Isten Igéje...” – kezdte elmélkedését Barsi Balázs atya, és mi – több mint negyven öregdiák – hallgattuk szavait. A sümegi rendház boltíves, hűvös folyosói, a majd' ötvenfős férfitársaság, a templom közelsége és a közös hálók elfoglalása mind ifjúságunk meghatározó emlékeit idézték fel bennünk, de az együttlét meghittségét az az alaphelyzet teremtette meg, hogy ismét előttünk áll egy ferences barát, aki útravalót ad nekünk, aki okít és nevel bennünket – legyünk bár nagyapák vagy éppen kisgyermekes, fiatal apák.

A Balázs atya lelkigyakorlatán való részvétellel lelki ráhangoltságot és nagyfokú szellemi jelenlétet igényel. Az esti elcsendesedéskor kezünkbe vettük a legújabb ajánlott irodalmat; a szentmiséken, zsolozsmán, szentségimádáson azonban az ezeréves szövegeket mondtuk vagy énekeltük közösen, s hogy a

diákevek alatt belénk ivódott gregorián dal-
lamokat könnyűszerrel gyakoroltuk be: ez Balázs atya szívét örömmel töltötte el. Az étkezések és a szabadidő kötetlenebb óráiban értékes találkozásokat élhettünk meg.

A péntek estétől vasárnap délig tartó lelkigyakorlatról nem egyszerűen felfrissülve indultunk haza; felelősek vagyunk azért a tanításért, amit kaptunk. De ez a felelősség áldott – ahogyan Balázs atya fogalmazott: „Hogy ti itt vagytok: ez az Isten szeretete irántatok.”

Hogy jelen lehettünk: ezért köszönettel tartozunk Kanyó Henriknek, aki az esemény főszervezője, Balázs és Pál atyáknak és családjuknak.

„Jó mag az Isten Igéje...” – imádkozunk és tegyünk azért, hogy bennünk termő földre találjon!

— HORVÁTH DÁNIEL (2003/A)

2016. évi öregdiák programok (Helyszín: Bp., Ferenciek tere 9.)

- Január 10.** Barna József (1958/H) előadása: *A vízügy és a környezetvédelem jelenlegi helyzete*
- Február 14.** Pinyey Szilárd (1959/H) előadása: *Az első kommunista véréngzés 1945 tavaszán Gyömrőn*
- Március 13.** Dr. Bartal Gábor (1962/H) előadása: *Az életmód és a szív- és érrendszer kapcsolata*
- Április 10.** Nyéky Kálmán (1961/R) előadása: *Fiatalok nehéz erkölcsi kérdései*
- Április 23. Franka-nap**
„Nagytalálkozó” Esztergomban
- Május 8.** Dr. Pinyey Szilárd (1987/A) előadása: *Élelmiszerhigiéniá*
- Június – Július – Augusztus: nyári szünet**
- Szept. 11.** Oberth András (1962/H) előadása: *Az épületgépészeti megoldások helyzete*
- Október 9.** Dr. Tamássy László (1962/H, tanuló) előadása: *Időszervi gazdasági kérdések összefüggésben a politikával és a társadalompolitikával*
- November 13.** Dr. Lorberer Árpád (1959/H) előadása: *Geotermikus anomália (Tiszakécske-Lakitelek térsége)*
- December 11.** P. Lukovits Milán OFM igazgató (Esztergom) előadása: *Az „Alma Mater” 2016. évi feladatainak megvalósulása és a 2017. évi tervek ismertetése*

GYÁSZJELENTÉSEK

† **Pamuki Imre** (1952) 2014. november 3-án hunyt el.

† **Dr. Kiss László** (1977/A) 2015. december 18-án hunyt el. Temetése 2016. január 12-én volt.

† **Eöry Gyula** (1988/B) 2016. január 11-én hunyt el. Temetése 2016. január 16-án Visegrádon volt.

† **György Róbert Gábor** (2001/B) 2016. február 24-én hunyt el.

Szeretetünket és életünket bátran „pazarolhatjuk” betegeinkre

* Dr. Hirling András (1974/B)

1956 júniusában Vácon születtem. 1974-ben végzett diáktársaimmal most vagyunk 60 évesek. Vácon az Irgalmasrendi Kórház III/1-es kórterme 1956-ban szülészoba volt, most ebben a kórházban vagyok orvosigazgató.

Gyermekkoromat szülőfalumban, Zebevényben töltöttem, ahol a család és az iskola mellett nagy hatással volt rám a gyönyörű környezet, a Duna és a hegyek közelsége. Innen kerültem Esztergomba, ahová György bátyám is járt (1970/R). Így kicsit az „öregek”, Ignác és Antal atya hatása is bennem élt a '70-es években érkező fiatal atyák lelkülete mellett. Sokan mondják, hogy nekünk egy életre szóló, tartós barátságaink csak a ferences diákok közül maradnak. Ez többnyire így van, és azt gondolom, hogy ezt a köztünk élő, életüket nekünk szentelő ferences atyáknak köszönhetjük.

Ebben az időben ismertem meg a nagy-marosai találkozókat szervező „dunakanyari atyákat”: Major Sándort, Balás Bélát és Kerényi Lajost. Érettségi után Budapestre kerülve találkoztam Blanckenstein Miklóssal és a zugligetiek vezetőjével, Kozma Imre atyával. A váci indulásomtól a mai napig a már orvosként megismert Bánk József érsek úr gondolatait jutnak eszembe, ha az életemre gondolok: „Olyan lehetetlen és zavaros életed folyása... A világba kiteszítettan, sorsüldözötten vetődsz erre-arra. Valami véletlen

mindig közbejön. És még beszélnek isteni gondviselésről? Isten görbe vonalakon is egyenesen ír. Állj fel életed magaslati pontjára, nézd végig a megtett utat! Gyermekkorodtól! Bámolni fogsz! Az a sok cikk-cakk, csak látszat. Életed igazában nyílegyenes vonalon futott mind a mai napig. Eme látásra aligha jutsz el fáradság és becsületesség nélkül. De

a végén letérdelsz, imádod az isteni gondviselést,

és eltelsz rendíthetetlen bizalommal.” Az áldozatkész jó atyák mellett „földimet”, Beer Miklós püspök atyát kell még megemlítenem, aki a nagy „cikk-cakkjával” (Zebegény-Márianosztra-Pilismarót-Esztergom-Vác) előttem jár.

Az életem, mint mindenkinek gyorsan szaladt. Kezdetben a Váci Kórház kardiológiai osztályán dolgoztam, majd házi-orvos lettem. Magam, valamint munkatársaim betegekért folytatott küzdelmét látva Madách *Mózes*e jut eszembe, melyet osztályfőnökünk, Marik Tamás atyának köszönhetően láttunk. Mózes, Sinkovics Imre alakításában, a zsidó néppel az amalekiták ellen harcolt, és ha karját kitárta, serege a győzelem felé haladt. Később azonban elfáradt, és a győzelem érdekében egy-egy harcos támasztotta alá karjait. A mindennapi munkánk során így próbálunk mi is egymásnak segíteni, hogy betegeink és társaink ne essenek el a harcban. Sokszor az „amalekiták” kerülnek ellentámadásba. Mégis azt hiszem, ahogy a választott népet, úgy bennünket is segít a jó Isten.

Az esztergomi évek és munkám mellett még egy csodálatos családdal is megajándékozott az élet. Egyetemi éveim alatt megismertem a feleségemet, Sacit, akivel Nóra, Beáta, Zsolt, Bálint, Péter, Márk, Imre és Szabolcs gyermekeinket neveljük. Őértük igazán érdemes volt fáradozni, ezt mindenki tudja, akinek megadatott hasonló. És azt is, hogy mennyi a gond az öröm mellett. Öröm, ha egészségesek, ha sikeresek, ha megállják a helyüket az életben, ha épségben hazatérnek külföldről, ha legbelül

még istenhívők maradnak. Ez utóbbi olyan nekem is, mint a betegellátás: mindkettőért naponta meg kell küzdeni. A nap végére a betegekől ki kell érdemelni az orvos jelzót, de ezért másnap és voltaképpen minden nap meg kell küzdeni. Az istenkapcsolat kicsit könnyebb, mert az nem csak rajtam múlik, és a Másik Fél nagyon bőkezű.

Húsz évvel ezelőtt az iskola és a jezsuiták jóvoltából három hónapig ösztöndíjjal a Leuveni Katolikus Egyetem Kardiológiai Klinikáján tanultam Belgiumban, ahova Dauner Jóska osztálytársammal mentem volna, azonban ő munkája miatt itthon maradt. Ez akkor felért nekem egy Caminó-zarándoklattal, és egy igazi világszínvonalú továbbképzéssel. Itt ekkoriban már 15–20 szívátültetést végeztek évente. Évek múlva Józsi 50 éves születésnapját még meg tudtuk ünnepelni csodálatos feleségével és gyermekeivel, de később hirtelen meghalt. Azt hiszem őmiatta is rendszeressé váltak osztálytársaimmal a találkozók,

megértettük az élet megismételhetet- lenségét, a szeretet fontosságát.

Néhány éve Kiss Laci osztálytársunkat szívtranszplantációval mentették meg, és él. Mindkettőjük élete teljes. A kórházban, ahogy a váci ferences templomban is, van egy kis tál tele idézetekkel, amit az arra járók eltehetnek aznapra. Nemrég húztam egyet én is, és ez volt rajta: ne féljünk a haláltól, hiszen az Isten csupán az egyik kezéből a másikba tesz át minket.

Azt gondolom mindannyian örültünk, hogy a Szentatya a mi Assisi Szent Ferencünk nevét választotta, és az ő lelkületével kormányoz – ez mindannyiunknak erőt ad. Egy riporter egyszer megkérdezte tőle, mit tart magáról. Azt válaszolta: bűnös ember vagyok, akit megtalált az Isten irgalma. Számomra fontos még, hogy megnyitotta az Irgalmasság Évét, hiszen a Betegápoló Irgalmasrend Váci Kórházában munkatársaimmal így próbálunk szolgálni. A rend jelképe a

gránátalma, amely megérve szerteszórja magjait, mintegy mutatva, hogy szeretetünket és életünket bátran „pazarolhatjuk” betegeinkre, embertársainkra.

Néha az embert megkérdezik, hogy mikor volt boldog az életében? A sok boldog időszak közül azt hiszem, én a közeli Duna-parti és a nagymarosi homokszigeti fürdőzéseket választanám. Azokat, amikor a gyerekeinkkel önfeledten futottunk a vízbe, a parton pedig „csöpögtetős” várakat építettünk...

Névjegy:

Dr. Hirling András | háziorvos, belgyógyász szakorvos, a Váci Irgalmasrendi Kórház igazgatója | **betegei az alábbi véleményt fogalmazták meg róla:** „*Különösen kedves, természetes ember, körültekintően eljáró szakember, aki a minél közvetlenebb orvos-beteg kapcsolat megvalósítására törekszik. Odaadóan segít, felhasználva teljes orvosi és emberi lehetőségeit.*”

Bio gyümölcslevek

* A C-vitamin tartalmú dobozos italok tanulmányozása

Tavaly a Ferences Ösztöndíjprogram keretein belül kémia tantárgyból projekt munkát készítettem tanárom, Keppel Erdős Andrea vezetésével. Munkám témájaként a narancslevek C-vitamin tartalmának változását választottam. Azt mértem, hogy a C-vitamin mennyisége hogyan változik a különböző narancslevekben az idő múlásával. Manapság rengeteg olyan dolgot ráírnak a boltokban kapható élelmiszerek dobozaira, melyek nem biztos, hogy teljes mértékben fedik a valóságot.

A C-vitamint tiszta formában először Szent-Györgyi Albert állította elő 1928-ban mellékveséből, majd paprikából. Az aszkorbinsav nevet savjellege, valamint skorbut elleni hatása miatt kapta, melyet szintén Szent-Györgyi professzor javasolt. Élettani szempontból legfontosabb hatásai között mindenképpen meg kell említeni, hogy a sejtek biokémiai folyamataiban elősegíti a vas és a kalcium felszívódását, továbbá bizonyos hormonok előállításában is részt vesz, ill. a C-vitamin az egyik legfontosabb természetes antioxidáns, így többek között megköti a romlást előidéző szabad gyököket. A felnőtt ember átlagos napi C-vitamin-szükséglete a munkavégzéstől függően mintegy 45–80 mg.

Három különböző mintának mértem a vitamintartalmát rendszeresen, általában heti két-három alkalommal. Ezt hat héten keresztül végeztem, majd az eredményeket összesítve kimutattam a C-vitamin bomlási sebességét a különböző narancslevekben.

A mérés módszereként a jodometriás titrálást választottam, melynek alapja az aszkorbinsav és a jód reakciója, célja pedig az ismeretlen töménységű oldat koncentrációjának meghatározása. Indikátorként keményítőt alkalmaztam, ami képes kimutatnia a jódot színváltozással. Amíg az oldatban van C-vitamin, addig a jód azzal reagál, amint elfogy, a keményítő molekulájához kötődik, és sötétkék színűre festi az oldatot.

Titrálás során addig adagoltam a jóddoldatot a narancslémintákhoz, amíg a színük sötétkék színűre változott. Ekkor leolvastam mennyi jóddoldat fogyott, és ez alapján kiszámoltam az aszkorbinsav mennyiségét a vizsgált mintában. Ezeket az adatokat összesítettem és értelmeztem.

Három különböző típusú narancslevet vizsgáltam a minőség-megőrzési idején belül, és egy negyediket annak lejáratát után.

Az eredmények azt mutatják, hogy a C-vitamin tartalma a biogazdálkodásból származó narancslevekben a legmagasabb, és ezekben viszonylag lassan bomlik. A mérések közt átlagosan 0,27 mg-mal csökkent a C-vitamin mennyisége. A termék felbontásától a mérés végéig 10 nap telt el.

A C-vitaminnal dúsított narancslé C-vitamin tartalma sem változott gyorsan. Minőség-megőrzési ideje végéig megtartotta a csomagoláson feltüntetett mennyiséget, viszont jóval kevesebb vitamint tartalmazott, mint a bio narancslé. Átlagosan 0,32 mg-mal csökkent a C-vitamin mennyisége a mérések között.

Az egyszerű, legolcsóbb árkategóriába tartozó narancslének volt a legkevesebb C-vitamin tartalma. Ebben a termékben megfigyelésem szerint a bomlás lassabban zajlott le, mint a többi vizsgált mintában. Átlagosan 0,088 mg-mal csökkent a C-vitamin mennyisége az egyes mérések között.

Az elvégzett kísérletek alátámasztották, hogy mindegyik gyümölcslé tartalmaz C-vitamint, de ezek mennyisége változó. Érdekes, hogy nem abban a gyümölcslében volt a legtöbb C-vitamin, amit C-vitaminnal dúsítottak reklámoztak, hanem a bio narancslében. A kísérletek során az is kiderült, hogy az italok vitamintartalma felbontás után csökken, és ez a változás ki is mutatható. Ezért, ha a C-vitamin miatt vásároljuk őket, akkor érdemes minél hamarabb elfogyasztani az egészséget.

Tudjuk, hogy a C-vitamin elengedhetetlen a szervezet számára a betegségek megelőzésére, ezért fontos a bevitel minél nagyobb mennyiségben. Ezt megtehetjük friss gyümölcsök és zöldségek segítségével, de kísérleteim jól mutatják, hogy a bio gyümölcslévek is nagyon sok C-vitamint tartalmaznak. Tökéletes formája a C-vitamin bevitelének.

BENEDEK ANDRÁS (11/A)

Nyolc lábbal a földön

* Barangolásom a házipókok világában

Az elmúlt tanévben egy projektmunka keretében pókokkal foglalkoztam. Ezt az óriási és több ember számára bizarr témát leszűkítettem a hazai házipók fajok megfigyelésére és megismerésére, valamint a világ öt legmérgezőbb pókjának rövid bemutatására a róluk olvasottak alapján. Nyolclábú barátaink csak tavasszal aktívak, ezért télen inkább kutatómunkát végeztem különböző szakirodalmakból, internetről, tavasszal pedig több helyszínről gyűjtöttem összesen 82 példányt, a továbbiakban ezeket határoztam és figyeltem meg.

A legveszélyesebb pókokról sok ismeret-
hez jutottam. Például a legagresszívebb a sydney tölcsérhálós pók, ha emberrel találkozik, minden teketória nélkül mar. A kobaltkék madárpókot veszélyessége ellenére előszeretettel tartják háziállatként is. A brazil vándorpók kerül át legtöbbször banánszállítmányokkal Európába, és okoz nem várt meglepetéseket a marásával. A déli feketeözvegy tartózkodik a legszívesebben az ember közelében, ezért gyakrabban okoz baleseteket. Az öt pók közül négynek idegmérge van (brazil vándorpók,

sydney tölcsérhálós pók, déli feketeözvegy, kobaltkék madárpók), ami az ingerület átvitelnél fejti ki hatását, gátolva a folyamatot. A barna hegedűpók sejtmérge a sejteket, szöveteket támadja meg, és a marás helyén veszélyes és szétterjedő szövetelhalást okoz.

A pók szó hallatán mindenkinek vannak elképzelései, sokan egyből egy hatalmas, szőrös, óriási csáprágókkal rendelkező nyolclábú szörnyetegre gondolnak. A valóság azonban sokszínűbb, érdekesebb, izgalmasabb.

Az ismert különbségeken túl a talált fajok meghatározását több egyedi jellemző

segítette. A csáprágó típusa: orthognath vagy labidognath lehet. Az előbbi jellegzetessége, hogy a csáprágók párhuzamosan helyezkednek el, és csak függőlegesen mozgathatóak, ezért a pók képes áldozatát a földhöz szorítani. Az utóbbi abban különbözik, hogy a csáprágók oldalirányban is mozgathatóak, ami azért előnyösebb, mert a pók a levegőben is képes elkapni áldozatát.

Néhány fajnál jól felfedezhető volt az ivari dimorfizmus. A hímeket és a nőstényeket legjobban a tapogatóláb meglétével, illetve hiányával tudtam megkülönböztetni. A tapogatóláb a fejtoron elől helyezkedik el. Apró, piszkos kézre emlékeztet, a nőstényeknél és a fiatal példányoknál egyszerű, vékony, tapogatóra szolgál, a kifejlett hímeknél megvastagodott végű párzókészülékké módosul, ezért nevezik párzólabának is.

A pókok hálói is jelezhetik, hogy milyen fajjal találkozhatunk egy adott helyen. A sárga dajkapók jelenlétét egyedi lakózsákjai jellemzik, amelyekből elkészítésüket követően 2–3 nap múlva kiköltözik, és sző egy újat. A nagy álkaszáspók hálója, amivel a pincében találkozhatunk, kesze-kusza fonalakból álló szabálytalan képződmény, arra jó, hogy a pók viszonylag nagy teret tud beszőni rövid idő alatt, amit azután könnyedén ellenőrzése alatt tart. A háló általában a pók vadásztechnikájának egyik eszköze, több típusa

létezik (pl. a sydney tölcserhálós pók a hálójáról kapta a nevét, de jellegzetes a koronás keresztspók kerekhálója is).

Számomra az egyik legizgalmasabb tevékenység a begyűjtés volt. Az első fajt, egy épület keresztspókot, február végén gyűjtöttem a kollégiumban, a stúdióteremünkben. Az egyik osztálytársam hívta fel a figyelmemet egy hosszú, viszonylag vastag lábú pókra, amelyet a többiek el akartak éppenszűrtani, de még időben sikerült megmentenem. A történet alapján nyilvánvaló volt, hogy nem maradhat életvitelszerűen a kollégiumi hálónkban. Így került az első, majd a többi begyűjtött példány is az egyik tanári irodába. A gyűjtés során 10 fajból sikerült egy vagy több példányt befognom. Az egyik legérdekesebb pókgyűjtő túra a ferences templom padlására vezetett. A befogás sikeressége mellett (röpke fél óra alatt 17 példányt gyűjtöttem) érdekes volt

megcsodálni, és körbejárni (mászni) a templomot ebből a szemszögből is.

A gyűjtött fajokat kilyuggatott műanyag palackokba és átlátszó tejfölső poharakba zártam, és 2–3 naponta orvosi fecskendőt használva itattam, ill. 5–6 naponta etettem a közönséges lisztbogár lárvájával. A pókok potrohát megfigyelve látható volt, hogy az néha laposabb, néha teltebb, innen tudtam, hogy mikor kell újra etetnem.

Különböző jellegzetes viselkedési sajátosságokat is megfigyeltem az olvasmányaim nyomán immár nem véletlenül.

Sokaknak ismerős lehet a vibrotropizmus, ami akkor fordul elő, ha egy álkaszaspókot (ez a leggyakrabban előforduló házispók fajunk) megzavarunk, ekkor össze-vissza forogni, pörögni kezd.

Érdekes tapasztalat volt az arachnofág magatartás megfigyelése, ez akkor következhet be, ha két különböző fajú pók

egymás közelébe kerül, és az egyik felfalja a másikat. Kipróbáltam, egy nagyobb műanyag edénybe zártam egy hunyópók és egy háromszöges faggyúpók egyedét. Nem kis meglepetésemre a hunyópók egyből rávetette magát a faggyúpókra, és a szemem láttára falta fel, azaz emésztette fel, és a „lakoma” végére csak a lapos kitinváz maradt.

Projekt munkám végén – melyben mentorem Szontagh Katalin tanárnő volt – kitartó gondozó munkám jutalmául több alkalmaspók kokont rakott. Ezekből később kikelték a fiatal egyedek, benépesítve a tejfölső dobozokat.

A februártól tartó megfigyelés végén májusban, immár ideális környezeti feltételek között visszaadtam a pókok szabadságát az iskola udvarán. Remélem, még most is jól vannak!

— SZILI MÁTYÁS (11/A)

Az ég felé

* Mozgóképekben mesélek...

A nevem Dózsa Endre, és a 12/B-be járok. A Ki mit tud óta bizonyára sokan ismernek, ugyanis én voltam az, aki kisfilmmel indult a vetélkedőn. Nem véletlenül választottam ezt a produkciót, hiszen már korábban is készítettem párperces kisfilmeket, de akkor még úgy tekintettem az egészre, mint pusztán szórakozásra. 2013 őszén forgattam egy rövidfilmet öcsém főszereplésével, aminek megnézésekor rádöbentem, hogy a film több lehet, mint szórakoztató időtöltés. Hordozhat magában mély jelentést, amely akár napokig ott motoszkálhat a néző fejében, új gondolatokat, kérdéseket ébresztve benne.

Kezdett a téma komolyabban érdekelni, tudni akartam, hogy mitől sikeres egy jó film, magát a készítési folyamatot akartam megismerni. Elkezdtem olvasni szakirodalmat – könyvekben, interneten. Szerencsére az iskola meghirdetett Duna-pályázat címen egy versenyt, amelyen bármilyen eszközzel lehetett indulni. Kaptam az alkalmon, és pár barátommal készítettem egy rövidfilmet, amely alkalmat adott arra, hogy felhasználjam az autodidakta módon elsajátított tudásomat. Bár technikailag nem

döntött csúcsokat a film, magával a történet menetével és a vá-gással meg voltam elégedve.

Az iskolai sikereken felbuzdulva beneveztem (egyedüli frankásként) a III., majd később a IV. Ökumenikus Diákfilmszemlére, amin az ország keresztény iskolái indulhatnak. Első helyezést értem el mindkét alkalommal, és cikkek jelentek meg az interneten erről a „frankás sikerről”.

Azóta sem telik el úgy nap, hogy ne gondolkodnék valamilyen filmes dolgon.

A szakmabeliek elismerésén túl hatalmas öröm volt a számomra, hogy az egész diákság előtt is levetíthettem Az ég felé című filmemet.

Ez a film más technikával készült, mint a többi munkám, mivel ez egy animációs film. Ez azt jelenti, hogy minden egyes kockát külön kellett megrajzolnom. Szerencsére a digitális technika által ez a folyamat nem volt olyan nehéz, mivel csak mozgatni kellett az egyszer már megrajzolt figurát. A rajzok kézzel készültek papíron, amiket aztán beszkeneltem, ezáltal eltér egy kicsit a látványvilága a többi mai rajzfilmhez képest. Minden egyes jelenetet előre meg kellett terveznem, ezért képes forgatókönyvet készítenem, és a képek alá írtam, hogy hova milyen hangok és zörejek kellenek, mert a filmekben (és főleg az animációs filmekben) a zörej az egyik a legfontosabb tényező.

Ebben a munkámban három karakter történetét mutatom be, akik házakat építenek egymás melétt, azonban mindhármuk szándéka különböző, így hát nem is mindegyiknek sikerül elérnie azt, amit szeretett volna. Érdekes lehet egyeseknek, hogy nincs benne párbeszéd. Fontosnak tartottam, hogy ebben a filmben a képek beszéljenek a karakterek helyett, hiszen így még jobban fel-táruul a jellemük, és ezáltal egy tömör, de tartalmas történet jön létre.

Hamarosan itt az érettségi, utána pedig az egyetem. Legnagyobb vágyam, hogy bejussak a prágai filmegyetemre (FAMU), ahol számos ismeretségre tehetnék szert. Tudom, hogy nem va-gyok profi, nincs is profi felszerelésem, egy kis kézi kamerával, valamint egy lappal dolgo-zom, de igyekszem belőlük és magamból is a legtöbbet kihozni!

Filmjeimet az alábbi linken – illetve a lap alján található QR-kód segítségével – tekinthetik, tekinthetitek meg: <https://vimeo.com/endre97>

DÓZSA ENDRE (12/B)

Európa Ifjú Költője

* Műfordítás

A kecskeméti Katona József Könyvtár, az Europe Információs Hálózat, a Szegedi Egyetem Germán Filológiai Intézete és a British Council Hungary „Európa Ifjú Költője” címmel 2015 decemberében angol-német versfordító pályázatot hirdetett, amelyen iskolánk több diákja idén is sikeresen szerepelt. Babartzy László 11/B osztályos tanuló különdíjban részesült, az Ő fordítását közöljük:

Wilhelm Hey (1798-1854)
Rabe

*Was ist das für ein Bettelmann?
Er hat ein kohlschwarz Röcklein an
und läuft in dieser Winterszeit
vor alle Türen weit und breit,
ruft mit betrubtem Ton: Rab! Rab!
gebt mir doch auch einen Knochen ab.*

*Da kam der liebe Frühling an,
gar wohl gefiels dem Bettelmann;
er breitete seine Flügel aus
und flog dahin weit übers Haus.
Hoch aus der Luft so frisch und munter:
Hab Dank! hab Dank! rief er herunter.*

A holló

*Hideg, fagyos december
Ajtónk előtt koldus ember
fekete kabátot visel
vár az ajtó előtt, s figyel
Szomorkás hangot kiált: Kár! Kár!
Adjatok egy csontot már!*

*Mikor a tavasz elűzi a tél árnyékát
A holló kiterjeszti szárnyát
Végre a koldus igazán örül
messze aházak felett elröpül
Magasan a levegőből kiált:
most vagyok vidám! vidám!*

Nekrológ Anci néniről

* Jó tanár és példamutató ember volt

Életének 88. évében, 2015. december 28-án elhunyt Dévényi Ivánné dr. Somoshegyi Anna, Anci néni, aki 1992-2002 között óraadó tanár volt gimnáziumunkban. Temetése 2016. január 28-án volt az esztergomi belvárosi temetőben.

Nehéz összegezni egy emberi életet még akkor is, ha nem egy gyászos pillanatban próbálkozik meg ezzel az ember. Egy volt diák csak adott időszakra emlékszik, és nem képes teljes képet alkotni egy életműről, egy teljes pályáról, egy emberről. Egy tanár csak benyomásokat kelt, amik néha nem is

szimpatikusak, csupán történetek kapcsolódnak hozzá, amelyek nem mindig előnyösek, és gyakran csak a fokozódó nosztalgia idézi elénk alakját. Anci néni esetében ez nem így van.

Mindenki ismerte. Mindenkit tanított. Mindenki beszélgetett vele egyszer. Mindenki látta ahogyan az uszodában úszik. Mindenki hallotta a dobókat vagy a frankások dalait, amiket az ablaka alatt énekelgettek a maturanduszok, vagy éppenséggel ő is ott énekelgetett valaha.

Amikor pedig Anci néni megkönyörült a szomszédokon, csöndesen leengedett egy kosárka pogácsát az ifjúságnak, és csak mosolygott, mint az órán, ha valaki menthetetlen helyzetben vergődött a Bocskai szabadságharc témájában. Így lett Anci néni több, mint önmaga. Ikon, példakép, lehetőség, ami alapján ezek a sorok írója is történelemtanár lett.

Volt frankás tanítványok nevében is köszönöm Anci néni kiemelt figyelmét és megkülönböztetett szeretetét, amellyel a diákok ügye felé fordult. Kiváló tanár és példamutató ember volt. Emléke szívünkben örökké élni fog!

PROKISCH PÉTER (1997/A)

JANUÁR 20-ÁN A „FERENCES ESTÉK” KERETÉBEN DR. PAPP MIKLÓS

görögkatolikus pap, öregdiák, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola tanára tartott előadást a nevelőtestületnek.

JANUÁR 23-ÁN VÉGZŐS DIÁKJAINK MELLÉRE FELTŰZTÜK A SZALAGOT,

annak jeléül, hogy elkezdődött az érettségire való felkészülés utolsó szakasza.

BARSI BALÁZS ATYA 2016. FEBRUÁR 19-21. KÖZÖTT NAGYBŐJTI LELKIGYAKORLATOT TARTOTT

Sümegezen az esztergomi ferences öregdiákoknak. A lelkigyakorlatról bővebben Horváth Dániel öregdiákunk cikkében olvashattok.

A HAGYOMÁNYOKHOZ HÍVEN FEBRUÁR 23-ÁN A TÉRSZÍNHÁZ RENDHAGYÓ IRODALOMÓRÁT TARTOTT.

Szamosvári Gyöngyvér és Kovács J. István színészek közreműködésével a 10. évfolyam diákjai Tartuffe-exkurzusban vehettek részt.

2016. FEBRUÁR 25-ÉN, A KOMMUNISTA DIKTATÚRÁK ÁLDOZATAINAK EMLÉKNAPJÁN

Jelenczki István képzőművész, filmrendező, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja előadást tartott diákjainknak és dolgozóinknak.

2016. MÁRCIUS 10-ÉN KERÜLT BEMUTATÁSRA TÓTH SÁNDOR JÓZSEF ATTILA- ÉS PRO URBE ESZTERGOM-DÍJAS ÍRÓ, KÖLTŐ,

ferences öregdiák tanuló társ (1955/H) Táj és lélek című könyve. A könyvbemutatón közreműködött Pálmai Árpád tanár, gimnáziumunk karnagya.

DR. PERCZE LÁSZLÓ (1970/A) ÖREGDIÁKUNK KÉT SERTÉST AJÁNDÉKOZOTT INTÉZMÉNYÜNKNEK,

amelyek 2016. február 25-én dolgozóinkkal közösen kerültek feldolgozásra. Nagylelkű adományát hálaosan köszönjük!

KÖSZÖNJÜK KAPITÁNY GYÖRGY ÉS DR. SOMORJAI MÁRK ÖREGDIÁKJAINKNAK

(1995/B) a fénymásolót, ami a tanári szobában került elhelyezésre.

AZ ELŐZŐ ÉVEK HAGYOMÁNYAIHOZ HÍVEN IDÉN IS SOK CSALÁD JELENTKEZETT

a nagycsütörtök délutántól húsvétvasárnap délig tartó lelkigyakorlatra, hogy húsvét misztériumát a ferences közösséggel együtt ünnepelje.

FACEBOOK OLDALUNK CÍME megváltozott. Az új oldalt Temesvári Pelbárt név alatt találjátok. Oldalunkon naprakész információkat olvashattok gimnáziumunk jelenéről.

AZ IDEI FRANKA-NAPOT NEM ÁPRILIS UTOLSÓ SZOMBATJÁN, HANEM 2016. ÁPRILIS 23-ÁN, SZOMBATON 9.00 ÓRÁTÓL TARTJUK.

Kérjük, jegyezzétek elő naptáratokba, és tiszteljétek meg jelenlétetekkel! A részletes programot hamarosan e-mailben kiküldjük, ezen kívül a facebook oldalunkon és a honlapunkon is tájékozódhattok. Szeretettel várunk!

HÍRSZERKESZTŐ: KEDVES ILONA

Adó 1% felajánlása a gimnáziumunkat támogató alapítványoknak

* SZENT MIHÁLY ALAPÍTVÁNY

Célja: szegény sorsú, nagycsaládos vagy árva, kollégiumi ellátásban részesülő gimnáziumi tanulók segítése tanulmányaik végeztéig.
Adószáma: 18601929-1-11.

* LEGYEN HITED ÉS LÉSZEN ORSZÁGOD ALAPÍTVÁNY

Célja: Nevelés és oktatás, képesség-fejlesztés, ismeretterjesztés.
A tanulók keresztény szellemű nevelése. A nemzeti kereszténytudat megismertetése a diákokkal.
Adószáma: 18613906-1-11.

* AZ ESZTERGOMI FERENCES TEMPLOM FELÚJÍTÁSA

2017. június 13-án lesz 300 éve annak, hogy a ferencesek a török pusztítás után visszaköltöztek az esztergomi ferences kolostorba, és ünnepélyesen bevonultak templomukba. Erre az ünnepre szeretnék a több mint 40 éves belső festést és a kopottas tornyot restaurálni. Ehhez kérjük nagylelkű támogatásokat, remélve, hogy a kőből épült templom megújulása közösségeinket is még élőbbé formálja.

Az átutaláshoz szükséges adatok:

Számlatulajdonos neve:

Ferences Templom. Bank és számlaszám: Budapest Bank
10103661-09370232-00000006.

Közlemény rovat:

„A templom felújítására.”

Támogatásokat köszönjük!

» KVÍZ

Szent Ferenc élete és legendái

- Mi volt a foglalkozása Pietro di Bernardonének, Szent Ferenc édesapjának?**
 - kereskedő
 - városi tisztségviselő
 - katona
- Hogy hívták azt a pápát, akitől Szent Ferenc engedélyt kért rendje megalapításához?**
 - III. Ince
 - VIII. Gergely
 - IX. Gergely
- Hol kapta meg Szent Ferenc Krisztus szent sebhelyeit, a stigmákat?**
 - Al Verna hegyén
 - Amikor másodszor Rómába ment
 - Assisiben
- Egy híres festmény azt a jelenetet örökíti meg, amikor Szent Ferenc prédikál a**
 - kutyáknak
 - madaraknak
 - bárányoknak
- Mit jelent magyarul a ferences rend latin neve, az Ordo Fratrum Minorum?**
 - Kis Szerzetesek Csoportja
 - Krisztus Szolgáinak Közössége
 - Kisebbségi Testvérek Rendje
- Hol alapították Magyarországon az első ferences kolostort?**
 - Székesfehérváron
 - Visegrádon
 - Esztergomban
- Ki festette az Assisi-bazilikában található freskósorozatot Szent Ferencről?**
 - Giotto
 - Michelangelo
 - Botticelli
- Az alábbiak közül minek nem a védőszentje Szent Ferenc?**
 - Olaszország
 - állatok
 - leprások
- A ferences vagy a klarissza rend alakult hamarabb?**
 - ferences
 - klarissza
 - egy időben alakultak
- Leghíresebb művében, a Naphimnuszban mit nevez „húgunknak” Szent Ferenc?**
 - a holdat
 - a tüzet
 - a vizet

Összeállította: Bányász János (12/B)

Az előző kvíz helyes megfejtései:

1.: B; 2.: A; 3.: C; 4.: C; 5.: A; 6.: B; 7.: C; 8.: B; 9.: A; 10.: C
Nyertesek: Kovács Balázs (12/B), Végh Bence (12/B),
Géczi Kristóf (12/B) és Alpek Gergely (2015/B).

Beküldési határidő: május 31.

Kérjük, hogy helyes megoldásokat névvel és címmel ellátott borítékban juttassák el a szerkesztőség címére: Franka-lap Szerkesztőség, 2500 Esztergom, Bottyán J. u. 10. A diákok személyesen is leadhatják az iskola portáján, boríték nélkül!

Nyeremények: Iskolánk azon tanulói, akik hibátlanul töltik ki a feladványt, sorsoláson vesznek részt.

A kiválasztott három nyertes Esztergom legjobb pizzériájában, a Rizzóban veheti át nyereményét: egy általa választott pizzát. Öregdiák, ill. külsős olvasóink közül egy személyt sorsolunk ki, aki értékes tárgyi ajándékban részesül, amelyet postai úton küldünk el.

